

Sygn. akt I C 2946/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 lutego 2021r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu w I Wydziale Cywilnym, w składzie:

Przewodniczący: sędzia Michał Włodarek

Protokolant: st. sekr. sąd. Anna Dulas

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 5 lutego 2021r. w K.

sprawy z powództwa **A. O. (PESEL (...))**

przeciwko pozwanemu **(...) S.A. V. (...) z/s w W. (KRS (...))**

o zapłatę

- zasądza od pozwanego (...) S.A. V. (...) z/s w W. na rzecz powoda A. O. kwotę 9.172,19zł (dziewięć tysięcy sto siedemdziesiąt dwa złote 19/100) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 23 października 2019r. do dnia zapłaty,
- oddala powództwo w pozostałej części,
- nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w K. (...) tytułem części nieuiszczonych wydatków:
 - od powoda A. O. kwotę 196,54zł (sto dziewięćdziesiąt sześć złotych 54/100),
 - od pozwanego (...) S.A. V. (...) z/s w W. kwotę 1.600,32zł (jeden tysiąc sześćset złotych 32/100),
- zasądza od pozwanego (...) S.A. V. (...) z/s w W. na rzecz powoda A. O. kwotę 2.228,81zł (dwa tysiące dwieście dwadzieścia osiem złotych 81/100) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, wraz odsetkami w wysokości w stosunku rocznym odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Sygn. akt I C 2946/19

UZASADNIENIE

W dniu 23 października 2019r. powód A. O. skierował do tut. Sądu żądanie zasądzenia od (...) S.A. V. (...) z/s w W. kwoty 9.991,60zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a ponadto żądanie zasądzenia kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód podniósł, iż w dniu 4 marca 2019r. w miejscowości M. doszło do zdarzenia komunikacyjnego, w którym to pies gospodarski będący własnością G. i M. Z. zam. w G. 17, spontanicznie, niezależnie od dyspozycji wydanych mu przez człowieka doprowadził do zderzenia z pojazdem powoda, powodując powstanie szkody na pojeździe będącego własnością powoda. W związku ze zderzeniem uszkodzeniu w pojeździe m – ki P. (...) nr rej. (...) uległ zderzak i chłodnica.

Gospodarstwo rolne, w którego skład wchodziło zwierzę było ubezpieczone od odpowiedzialności cywilnej. Powód dokonał u pozwanego zgłoszenia szkody, natomiast pozwany zakład ubezpieczeń w wyniku przeprowadzonego postępowania likwidacyjnego w ramach odpowiedzialności gwarancyjnej ubezpieczyciela sprawcy szkody z tytułu

umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej nie uznał swojej odpowiedzialności i odmówił wypłaty odszkodowania pieniężnego.

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) S.A. V. (...) z/s w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu pozwany wskazał, iż nie została wykazana przez powoda jego odpowiedzialność majątkowa za skutki zdarzenia zarówno co do zasady, jak i co do wysokości.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny.

G. i M. Z. są współwłaścicielami gospodarstwa rolnego położonego w miejscowości G.. W ramach tego gospodarstwa w/w posiadają inwentarz żywy w postaci psów. Jeden z nich był w wieku ok. 6 miesięcy, koloru rudego na dłuższych nogach i służył do pilnowania tego gospodarstwa.

W dniu 4 marca 2019r. pies w/w samodzielnie, bez wiedzy G. i M. Z. opuścił gospodarstwo rolne i przebywał poza nim bez jakiegokolwiek nadzoru właścicielskiego. We wskazanej dacie pies w/w przyłączył się do innych wolnobiegających zwierząt tworząc grupę 4 do 5 psów, które przebywały na polu przylegającym do drogi publicznej.

W dniu 4 marca 2019r. w miejscowości M. powód A. O. prowadził swój pojazd m – ki P. (...) o nr rej. (...). Powód wspólnie z D. H. przemieszczał się z K. w kierunku K..

W czasie jazdy nagle i niespodziewanie przed nadjeżdżający pojazd wtargnął na jezdnię pies należący do G. i M. Z.. Pies poruszał się od prawego do lewego boku samochodu m – ki P. patrząc dla kierunku ruchu pojazdu. Z uwagi na dynamikę sytuacji powód nie miał możliwości zatrzymania samochodu przed zwierzęciem, czy też ominięcia psa na drodze.

Zwierzę to przez swoje zachowanie wytworzyło stan niebezpieczeństwa w ruchu, a jego działanie było przyczyną sprawcą wypadku.

W konsekwencji zachowania się zwierzęcia gospodarskiego doszło do jego potrącenia. Po uderzeniu pies został uwięziony w zderzaku przednim samochodu powoda.

(oświadczenie k. 8, kopia dowodu rejestracyjnego k. 9-10, zdjęcie k. 11, dokumenty akt szkodowych – płyta Cd. k. 39, zeznania świadka D. H. k. 41v-42 00:21:20-00:33:55, zeznania świadka G. Z. k. 42 00:33:55-00:46:02, zeznania świadka M. Z. k. 42-42v 00:46:02-00:58:01, zeznania świadka S. Z. k. 66-66v, przesłuchanie powoda A. O. k. 41-41v 00:05:03-00:21:20, k. 134-134v 00:02:45-00:09:06)

Przedmiotowy pojazd był uprzednio uszkodzony w innym zdarzeniu drogowym.

(decyzja k. 51-52, 53, dokumenty akt szkodowych – płyta Cd. k. 62, przesłuchanie powoda A. O. k. 41-41v 00:05:03-00:21:20, k. 134-134v 00:02:45-00:09:06)

Powód dokonał zgłoszenia u pozwanego zaistnienia szkody w pojeździe w celu przeprowadzenia postępowania szkodowego w ramach odpowiedzialności gwarancyjnej ubezpieczyciela sprawcy szkody z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Postępowanie szkodowe zostało zarejestrowane pod numerem (...).

W związku ze zgłoszeniem pozwany przeprowadził postępowanie likwidacyjne w ramach, którego dokonał oceny rodzaju, charakteru i rozmiarów uszkodzeń w pojeździe poszkodowanego oraz przeprowadził kalkulację kosztów naprawy.

Decyzjami z dnia 29 kwietnia i 22 lipca 2019r. pozwany odmówił powodowi wypłaty odszkodowania.

(decyzja k. 12-13, 18-19, 48, odwołanie od decyzji k. 14-15, odpowiedź na odwołanie k. 16-17, dokumenty akt szkodowych – płyta Cd. k. 39, faktura Vat k. 49, oświadczenie k. 50)

Do wykonania naprawy samochodu m – ki P. (...) konieczne były następujące części zamienne: tablica rejestr prz, wzm tablicy rej p, zamoc tabl reje prz, osło l kraty chłod, krata wlotu powietrz, osłona zderzaka prz, kondensator, chłodn ol mech kier, uchw d l chłodnicy, uchw d p chłodnicy, chłodnica wody, kierownica powietrza chłodnica ol przekl.

Uszkodzenia opisanych powyżej elementów wyposażenia pojazdu nie powstały w wyniku zaistnienia innego zdarzenia drogowego i pozostawały w związku z przedmiotowym zdarzeniem objętym n/n postępowaniem.

W celu przywrócenia stanu poprzedniego w pojeździe prac naprawczych wymagały: tablica rejestr przednia, osłona tablicy rejestracyjnej prz, wykładziny przodu, krata czołowa, osłona kraty czołowej l, ochrona przechodniów, zderzak prz, reflektory, poprzeczka zamka prz, przewód masowy akumulatora, kondensator, chłodnica, chłodnica olej przekl, chłodnica oleju serwo kier, układ kierowniczy, płyn chłodz układu klimatyzacji.

Wartość materiałów niezbędnych do restytucji pojazdu do stanu sprzed zdarzenia bez uwzględnienia podatku Vat wynosi 7.430,88zł, natomiast koszt naprawy mechanicznej, przy uwzględnieniu, iż wartość jednej godziny pracy pracownika przedsiębiorstwa naprawczego wynosi 110,00zł bez uwzględnienia podatku Vat wynosi 795,30zł, co stanowi łączną kwotę bez uwzględnienia podatku Vat 8.226,18zł, natomiast z uwzględnieniem tej daniny publicznej wynosi 10.118,20zł.

Kwota 10.118,20zł stanowi rzeczywisty koszt przywrócenia pojazdu do stanu sprzed kolizji drogowej z dnia 4 marca 2019r.

Wartość rynkowa pojazdu m – ki P. (...) o nr rej. (...) w dniu 4 marca 2019r. wynosiła kwotę 236.000,00zł.

W wyniku zaistnienia przedmiotowego zdarzenia uległa zmniejszeniu wartość rynkowa pojazdu.

Naprawa pojazdu była ekonomicznie uzasadniona.

(opinia biegłego k. 76-122)

Sąd uznał za przydatną do ustalenia stanu faktycznego opinię sporządzoną przez biegłego z zakresu techniki samochodowej i wyceny wartości pojazdów albowiem jest ona pełna, jasna, zrozumiała, wyczerpująca i kompleksowa oraz wewnętrznie spójna. Biegły w opinii udzielił odpowiedzi na wszystkie postawione w tezie dowodowej pytania, sformułowania zawarte w treści opinii pozwalają na zrozumienie wyrażonych w nich ocen i poglądów oraz sposobu dochodzenia do nich, a ponadto biegły przedstawił metodę badawczą, materiał badawczy, na którym się oparł. Wnioski końcowe opinii są zwarte i precyzyjne, a ponadto wnioski opinii są logiczne i znajdują oparcie w przeprowadzonych przez biegłego badaniach i nie budzą zastrzeżeń, co do ich trafności w porównaniu z podanym w opinii materiałem badawczym.

Za wiarygodne należało uznać zaliczone w poczet materiału dowodowego dokumenty zgromadzone w postępowaniu albowiem zostały one sporządzone przez uprawnione organy w ramach przysługujących im kompetencji, w sposób rzetelny i fachowy. Ich prawdziwość i autentyczność nie wzbudziła w ocenie Sądu wątpliwości.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje.

Stosownie do treści art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. 2019.2214 – j.t. ze zm.) ubezpieczenia OC rolników przysługuje odszkodowanie, jeżeli rolnik, osoba pozostająca z nim we wspólnym gospodarstwie domowym lub osoba pracująca w jego gospodarstwie rolnym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z posiadaniem przez rolnika tego gospodarstwa rolnego szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia.

Na podstawie art. 805 § 1 kc przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę, natomiast na podstawie art. 805 § 2 pkt 1 kc świadczenie ubezpieczyciela polega w szczególności na zapłacie przy ubezpieczeniu majątkowym - określonego odszkodowania za szkodę powstałą wskutek przewidzianego w umowie wypadku. Na podstawie art. 822 § 1 kc przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony.

O powstaniu odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń nie decyduje wyłącznie powstanie po stronie ubezpieczającego cywilnoprawnego obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej osobie trzeciej, lecz wystąpienie wypadku ubezpieczeniowego. Wypadek ubezpieczeniowy jest natomiast zdarzeniem, które strony umowy ubezpieczenia określiły jako przyczynę uzasadniającą odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń.

Świadczenie pieniężne, które wypłaca ubezpieczyciel w ramach odpowiedzialności przewidzianej przez cyt. powyżej przepisy, jest ustalane według reguł rządzących cywilnym prawem odszkodowawczym, a więc o rodzaju i wysokości świadczeń należnych od ubezpieczyciela decydują przepisy kodeksu cywilnego, zwłaszcza art. 361 – 363 kc.

Stosownie do treści art. 431 § 1 kc kto zwierzę chowa albo się nim posługuje, obowiązany jest do naprawienia wyrządzonej przez nie szkody niezależnie od tego, czy było pod jego nadzorem, czy też zabłąkało się lub uciekło, chyba że ani on, ani osoba, za którą ponosi odpowiedzialność, nie ponoszą winy.

Odpowiedzialność za zwierzęta opiera się na założeniu, że jeżeli zwierzę wyrządza szkodę, to dzieje się tak ze względu na nienależyte sprawowanie nad nim nadzoru, czyli z uwagi na winę w nadzorze.

Powyższa regulacja ma charakter szczególny wobec ogólnej podstawy odpowiedzialności deliktowej przewidzianej w art. 415 kc, niemniej odnoszą się do niej wszelkie przesłanki odpowiedzialności deliktowej, do których należą: zdarzenie, z którym system prawny wiąże odpowiedzialność na określonej zasadzie, szkoda i związek przyczynowy między owym zdarzeniem, a szkodą oraz wina sprawcy. Przy ustalaniu odpowiedzialności z tytułu czynów niedozwolonych znajdują bowiem zastosowanie przepisy ogólne dotyczące związku przyczynowego, szkody i sposobów jej naprawienia (por. art. 361 – 363 kc.).

Przepis art. 431 § 1 kc konstruuje przy tym wrzuszalne domniemanie winy zarówno chowającego lub posługującego się zwierzęciem, jak i osób, za które ponosi on odpowiedzialność. Przewiduje możliwość uchylecia się od odpowiedzialności wyłącznie w przypadkach, gdy chowający lub posługujący się zwierzęciem wykaże, że „ani on, ani osoba, za którą ponosi odpowiedzialność, nie ponoszą winy”.

Ciężar udowodnienia okoliczności uzasadniających odpowiedzialność odszkodowawczą jest zatem rozdzielony. Do poszkodowanego należy wykazanie rozmiarów szkody jak również faktu, że w tym rozmiarze została ona spowodowana przez zwierzę. Istotny jest tu przepis art. 361 kc, zgodnie z którym zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. Natomiast poszkodowany nie musi wykazywać, że zdarzenie, którego padł ofiarą, wyniknęło z winy chowającego lub posługującego się zwierzęciem. Ciężar dowodu w tym zakresie spoczywa bowiem na chowającym lub posługującym się zwierzęciem. Dowód braku winy wymaga wykazania dochowania należytej staranności w nadzorze nad zwierzęciem, a więc dopełnienia obowiązków, jakie zależnie od konkretnej sytuacji spoczywały na chowającym lub posługującym się zwierzęciem. W szczególności konieczne jest uwzględnienie okoliczności związanych z samym zwierzęciem, miejscem zdarzeń, podmiotami sprawującymi nadzór. Odnośnie przesłanki winy podkreślenia wymaga, iż, jak już wyżej wskazano, zgodnie z art. 431 § 1 kc to na pozwanym spoczywa ciężar dowodu, iż winy w wyrządzeniu szkody nie można mu przypisać. Przy tym ekskulpacja pozwanego polegała na obaleniu domniemanie jego winy w nadzorze, tj. wykazaniu, iż jego nadzór nad należącym do niego psem był staranny – por. wyrok SN z dnia 12 sierpnia 1999r. w sprawie o sygn. akt I CKN 1232/98, opubl. Lex.

Ustalenia poczynione w toku niniejszego procesu nie pozwalają na poczynienie takich ustaleń. W chwili zdarzenia pies pozwanego znajdował się bowiem bez nadzoru pozwanego w miejscu publicznym – poza obrębem posesji pozwanego. Należy przy tym mieć na względzie właściwości i warunki fizyczne tego zwierzęcia.

O zasadności zarzutu braku wymaganej staranności w dopełnieniu obowiązków decyduje nie tylko sama niezgodność postępowania z zachowaniem modelowym, lecz także możliwość i powinność przewidywania jego następstw warunkowana doświadczeniem życiowym. Należyta staranność nawet w rozumieniu art. 355 § 2 kc oznacza inny rodzaj staranności, dostosowanej zarówno do działającego podmiotu, przedmiotu którego jego działanie dotyczy, jak i okoliczności, w których to działanie znajduje swój przejaw.

Zatem na właścicielu zwierzęcia i jednocześnie podmiocie odpowiedzialnym ciąży szeroko rozumiany obowiązek zachowania bezpieczeństwa osób trzecich i ochrona przed ewentualnymi zagrożeniami ze strony zwierzęcia.

Skoro właściciel psa i podmiot odpowiedzialny za bezpieczeństwo jako gwarant jest zobowiązany do szczególnego nadzoru nad zwierzęciem, to zaniechanie polegające na braku właściwej uwagi przy trzymaniu zwierzęcia i wytworzenie przez to zwierzę stanu niebezpieczeństwa musi rodzić przypisanie winy gwarantowi i w konsekwencji odpowiedzialności odszkodowawczej.

Szkoda zarówno majątkowa, jak i niemajątkowa musi pozostawać w normalnym związku przyczynowym z wypadkiem w rozumieniu art. 361 § 1 kc.

Na tle art. 361 § 1 kc odnotowania wymaga, że na gruncie tego przepisu „obojętne jest, czy ma miejsce związek przyczynowy bezpośredni, czy pośredni oraz, czy jest to związek przyczynowy złożony, wieloczłonowy, z tym, że odpowiedzialność cywilną uzasadnia jedynie taki związek przyczynowy wieloczłonowy, w którym między poszczególnymi ogniwami zachodzi normalna zależność przyczynowa, a więc każde ogniwo tego związku podlega ocenie z punktu widzenia przyczynowości adekwatnej.

Norma zawarta w przepisie art. 361 § 1 kc opiera się na założeniach teorii adekwatnego związku przyczynowego, w wersji obiektywnej, zwanego też „normalnym związkiem przyczynowym”. Teoria ta zakłada, że związek przyczynowy zachodzi tylko wtedy, gdy w grupie wszystkich przyczyn i skutków mamy do czynienia jedynie z takimi przyczynami, które normalnie powodują określone skutki. Nie wystarczy więc stwierdzić istnienie związku przyczynowego jako takiego, lecz należy stwierdzić, że chodzi o następstwa normalne (a nie niezwykle, nadzwyczajne).

Związek przyczynowy należy pojmować jako obiektywne powiązanie ze sobą zjawiska nazwanego „przyczyną” ze zjawiskiem określonym jako „skutek”. Istnienie związku przyczynowego jako zjawiska obiektywnego determinowane jest okolicznościami faktycznymi sprawy. W pierwszej kolejności należy za pomocą testu „*conditio sine qua non*” zbadać, czy określony skutek stanowi obiektywne następstwo zdarzenia, które wskazano jako jego przyczynę, to znaczy, czy oceniany skutek nastąpiłby mimo braku wskazanej przyczyny. Jeżeli odpowiedź jest negatywna, czyli badany skutek nastąpiłby również mimo nieobecności tej przyczyny należy stwierdzić, że nie występuje żaden obiektywny związek przyczynowy i nie ma potrzeby dalszego badania, czy relacje pomiędzy przyczyną a skutkiem są adekwatne w rozumieniu art. 361 § 1 kc. Pojawienie się w przebiegu kauzalnym przyczyny zewnętrznej, nie powiązanej z działaniem lub zaniechaniem podmiotu odpowiedzialnego za powstanie szkody, przesądza o braku związku przyczynowego, jeśli bez przyczyny pierwotnej szkoda i tak powstałaby. Przepis art. 361 § 1 kc wiąże jednak odpowiedzialność tylko z normalnymi następstwami zjawisk stanowiących jej podstawę. W razie pozytywnego stwierdzenia, że dany fakt był koniecznym warunkiem wystąpienia skutku, należy rozważyć, czy wspomniane powiązania można traktować jako „normalne”, tzn. typowe lub oczekiwane w zwykłej kolejności rzeczy. Typowym jest skutek jaki daje się przewidzieć w zwykłym porządku rzeczy, taki, o którym na podstawie zasad doświadczenia życiowego, wiadomo, że jest charakterystyczny dla danej przyczyny jako normalny rezultat określonego zjawiska. Nie mieści się w płaszczyźnie adekwatnego związku przyczynowego skutek, który wprawdzie daje się łączyć z określonym zdarzeniem początkowym w sensie oddziaływania sprawczego, ale jest następstwem nietypowym, tj. nie występującym w kolejności zdarzeń, która charakterystyczna jest dla określonej przyczyny i przez to nie dającym się

uwzględnić w ewentualnych przewidywaniach, a zarazem zależny jest w istocie od innych zdarzeń, które w zbiegu z przyczyną wyjściową jawią się jako przypadkowy zbieg okoliczności – por. wyrok s.apel. w L. (...) z dnia 20 maja 2015r. w sprawie o sygn. akt I ACa 968/14, opubl. L. (...) nr (...), wyrok s.apel. w B. (...) z dnia 8 kwietnia 2015r. w sprawie o sygn. akt I ACa 959/14, opubl. L. (...)nr (...), wyrok s.apel. w W. (...) z dnia 4 listopada 2014r. w sprawie o sygn. akt VI ACa 68/14, opubl. L. (...) nr (...), wyrok s.apel. w Ł. (...)z dnia 28 października 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 824/14, opubl. L. (...) nr (...), wyrok s.apel. w L. (...) z dnia 13 lutego 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 785/13, opubl. L. (...)nr (...).

W przypadku badania istnienia adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy szkodą, a zdarzeniem szkodzącym, przybierającym postać zaniechania, przeprowadzenie testu *conditio sine qua non* polega na przeprowadzeniu oceny, według zasad wiedzy i doświadczenia życiowego, z jak dużym prawdopodobieństwem ukształtowałyby się stosunki faktyczne, gdyby zostało podjęte zaniechane działanie.

Konstatując należy stwierdzić, iż w warunkach przedmiotowej sprawy ustalony przez Sąd stan faktyczny pozwala na jednoznaczne stwierdzenie, że pomiędzy zaniechaniem pozwanego a szkodą powoda zachodzi adekwatny związek przyczynowy, który jest nie tylko przesłanką odpowiedzialności za szkodę, ale również rozstrzyga o granicach tejże odpowiedzialności, a ponadto powstała na mieniu powoda szkoda jest normalnym, typowym następstwem zaniechania pozwanego w prezentowanym przez stronę układzie sytuacyjnym składającym się na zachowania uczestników zdarzenia i ich wpływu na zakres powstałych skutków.

Umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ma stwarzać możliwie szeroki zakres ochrony ubezpieczeniowej zarówno ubezpieczonemu sprawcy szkody przed konsekwencjami osobistego ponoszenia odpowiedzialności cywilnej, jak i poszkodowanemu, przez zapewnienie mu pełnej kompensaty ze strony ubezpieczyciela szkody wyrządzonej przez ponoszącego odpowiedzialność cywilną sprawcę. W konsekwencji odpowiedzialność ubezpieczyciela determinowana jest odpowiedzialnością sprawcy wypadku.

Świadczenie pieniężne, które wypłaca ubezpieczyciel w ramach odpowiedzialności przewidzianej przez cyt. powyżej przepisy, jest ustalane według reguł rządzących cywilnym prawem odszkodowawczym, a więc o rodzaju i wysokości świadczeń należnych od ubezpieczyciela decydują przepisy kodeksu cywilnego, zwłaszcza art. 361-363 kc, z tą jednak istotną różnicą, że w ramach odpowiedzialności z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wyłącznym sposobem naprawienia szkody jest odszkodowanie pieniężne.

W cytowanych przepisach nie istnieją w żadnej mierze ograniczenia praw poszkodowanego do żądania ustalenia odszkodowania z uwzględnieniem cen części oryginalnych.

Sąd rozpoznający niniejszą sprawę podziela w tym zakresie pogląd prawny zaprezentowany przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 12 kwietnia 2012r. w sprawie o sygn. akt III CZP 80/11, opubl. OSNC 2012/10/112 oraz w postanowieniu z dnia 20 czerwca 2012r. w sprawie o sygn. akt III CZP 85/11, opubl. OSNC 2013/3/37.

Obowiązkiem Ubezpieczyciela w ramach jego odpowiedzialności odszkodowawczej jest przywrócenie do stanu poprzedniego, co oznacza, że pojazd ma być sprawny technicznie i zapewnić poszkodowanemu komfort jazdy w takim stopniu jak przed zdarzeniem, co powoduje, że ubezpieczyciel, w ramach umowy o odpowiedzialności cywilnej, powinien ustalić odszkodowanie w kwocie, która zapewnia przywrócenie pojazdu do stanu sprzed zdarzenia wyrządzającego szkodę jako całości. Przywrócenie stanu poprzedniego ma miejsce, jeżeli stan pojazdu po naprawie pod każdym istotnym względem stanu technicznego, zdolności użytkowania, części składowych, trwałości, wyglądu estetycznego itd. odpowiada stanowi pojazdu przed uszkodzeniem.

Ubezpieczyciel zobowiązany jest na żądanie poszkodowanego do wypłaty, w ramach odpowiedzialności z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, odszkodowania obejmującego celowe i ekonomicznie uzasadnione koszty nowych części i materiałów służących do naprawy uszkodzonego pojazdu, a jeżeli ubezpieczyciel wykaże, że prowadzi to do wzrostu wartości pojazdu, odszkodowanie może ulec obniżeniu o kwotę odpowiadającą temu wzrostowi, przy

czym dokonanie potrąceń amortyzacyjnych, odpowiadających zużyciu samochodu i jego części przed uszkodzeniem jest nieuzasadnione.

Wydatki poniesione na części nowe, których użycie było niezbędne do osiągnięcia tego celu, składają się na koszt naprawienia szkody i nie mogą one obciążać poszkodowanego, lecz osobę odpowiedzialną za szkodę. W takiej sytuacji zakład ubezpieczeń powinien ustalić wysokość odszkodowania z uwzględnieniem cen części nowych, skoro bowiem chodzi o przywrócenie do stanu poprzedniego pojazdu jako całości, to nie ma co do zasady znaczenia, że w miejsce części starych wmontowano części nowe. W szczególności nie ma żadnych podstaw prawnych, aby zawsze odrębnie oceniać wartość części i jeżeli części stare były już w chwili wypadku częściowo zużyte, z tego powodu obniżać należne odszkodowanie za przywrócenie do stanu poprzedniego całego pojazdu. Nie budzi bowiem wątpliwości, że oryginalność części wykorzystywanych do naprawy pojazdu stanowi istotny czynnik decydujący o tym, czy naprawa jest wystarczająca do przywrócenia jego do stanu poprzedniego. Jest oczywiste, że ich dobór może prowadzić do pogorszenia położenia poszkodowanego. W niektórych bowiem przypadkach istotną cechą decydującą o zupełności restytucji jest - obok jakości części - samo pochodzenie części od producenta pojazdu.

Konieczność wymiany uszkodzonej części stanowi niewątpliwie normalne następstwo działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła (por. art. 361 § 1 kc), a jeżeli nie da się jej naprawić w taki sposób, aby przywrócić ją do stanu sprzed zdarzenia wyrządzającego szkodę, musi zostać zastąpiona inną. Zastąpienie części starych nowymi, jeżeli ich użycie było niezbędne do naprawienia uszkodzonego pojazdu, jest uznawane za celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki poniesione w celu przywrócenia stanu poprzedniego. Odmienne stanowisko musiałoby prowadzić do pozbawionego podstaw prawnych wniosku, że ciężar przywrócenia do stanu poprzedniego rzeczy używanej spoczywa częściowo na poszkodowanym.

Wykładnia art. 361 § 2 kc i art. 363 § 2 kc prowadzi zatem do wniosku, że ubezpieczyciel, w ramach umowy odpowiedzialności cywilnej, powinien ustalić odszkodowanie w kwocie, która zapewnia przywrócenie pojazdu do stanu sprzed zdarzenia wyrządzającego szkodę jako całości, a ponadto nie daje również podstaw do obniżenia należnego poszkodowanemu odszkodowania o różnicę pomiędzy wartością części nowej a wartością części, która uległa uszkodzeniu, wyliczoną odrębnie dla każdej części. Brak bowiem podstaw, aby poszkodowany ponosił dodatkową stratę w postaci różnicy pomiędzy wartością części zamiennych, jaką miały one przed wypadkiem, a wartością części nowych, których zamontowanie w naprawionym pojeździe było celowe.

Szkoda majątkowa musi pozostawać bowiem w normalnym związku przyczynowym z wypadkiem w rozumieniu art. 361 § 1 kc – por. wyrok s.apel. w L. (...) z dnia 20 maja 2015r. w sprawie o sygn. akt I ACa 968/14, opubl. L. (...) nr (...), wyrok s.apel. w B. (...) z dnia 8 kwietnia 2015r. w sprawie o sygn. akt I ACa 959/14, opubl. L. (...) nr (...), wyrok s.apel. w W. (...) z dnia 4 listopada 2014r. w sprawie o sygn. akt VI ACa 68/14, opubl. L. (...) nr (...) wyrok s.apel. w Ł. (...) z dnia 28 października 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 824/14, opubl. L. (...) nr (...), wyrok s.apel. w L. (...) z dnia 13 lutego 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 785/13, opubl. L. (...) nr (...)

Konstatując należy stwierdzić, iż poszkodowanemu przysługuje pełne prawo do odszkodowania ustalonego według cen części oryginalnych pochodzących bezpośrednio od producenta pojazdu, niezależnie od wieku pojazdu, stanu jego wyeksploatowania i tego, że w obrocie dostępne są również tzw. części alternatywne - części zamienne nie będące częściami oryginalnymi albowiem dzięki naprawie dokonanej z wykorzystaniem części oryginalnych stan samochodu jest - pod względem technicznym, użytkowym, trwałości i estetyki - najbardziej zbliżony do jego stanu sprzed kolizji, co odpowiada zasadzie pełnego odszkodowania.

Zasada pełnego odszkodowania ma zapewnić całkowitą kompensatę doznanego uszczerbku, w granicach normalnego związku przyczynowego. Odstępstwo od tego i zastosowanie zasady compensatio lucri cum damno mogłoby mieć miejsce tylko wyjątkowo, gdyby zastosowanie nowych oryginalnych części w sposób istotny spowodowało wzrost wartości pojazdu uszkodzonego w stosunku do stanu sprzed wyrządzenia szkody, czego pozwany w ramach niniejszego postępowania nie wykazał. Z faktów powszechnie znanych wynika bowiem, że jeżeli pojazd był naprawiany w związku z wypadkiem, to jego cena ulega obniżeniu, nie ma więc znaczenia, iż zamontowano w nim elementy nowe.

Stratę określa się przez porównanie wartości pojazdu przed zdarzeniem wyrządzającym szkodę i po przywróceniu go do stanu poprzedniego.

Strata obejmuje również utratę wartości rynkowej pojazdu uszkodzonego w stosunku do pojazdu o takich samych parametrach nie noszącego cech ingerencji w jego strukturę.

Koszt naprawy uszkodzonego w wypadku komunikacyjnym pojazdu, nieprzewyższający jego wartości sprzed wypadku, nie jest nadmierny w rozumieniu art. 363 § 1 kc. Przyjmuje się bowiem, że nieopłacalność naprawy, będąca przesłanką wystąpienia tzw. szkody całkowitej, ma miejsce wówczas, gdy jej koszt przekracza wartość pojazdu sprzed wypadku. Stan majątku poszkodowanego, niezakłócony zdarzeniem ubezpieczeniowym, wyznacza bowiem rozmiar należnego odszkodowania – por. postanow. SN z dnia 12 stycznia 2006r. w sprawie o sygn. akt III CZP 76/05, opubl. L. (...) nr (...), wyrok SN z dnia 20 października 1972r. w sprawie o sygn. akt II CR 425/72, opubl. OSNC 1973/6/111.

Obowiązkiem stron było w ramach postępowania przed Sądem przytoczenie okoliczności faktycznych, z których wywodzi roszczenie (art. 187 § 1 pkt 2 kpc) i wskazanie na dowody, których przeprowadzenie potwierdzi zasadność jego twierdzeń o faktach (art. 232 kpc i art. 6 kc), czemu pozwany nie sprostał. Zgodnie z zasadami procesu cywilnego ciężar gromadzenia materiału dowodowego spoczywa na stronach (art. 232 kpc., art. 3 kpc, art. 6 kc). Jego istota sprowadza się do ryzyka poniesienia przez stronę ujemnych konsekwencji braku wywiązania się z powinności przedstawienia dowodów. Skutkiem braku wykazania przez stronę prawdziwości twierdzeń o faktach istotnych dla sprawy jest tylko to, że twierdzenia takie zasadniczo nie będą mogły leżeć u podstaw sądowego rozstrzygnięcia. Strona, która nie udowodni przytoczonych twierdzeń, utraci korzyści, jakie uzyskalaby aktywnym działaniem (por. wyrok s.apel w B. z dnia 28 sierpnia 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 286/14, opubl. L. (...)nr (...)).

To na ubezpieczycielu ciąży obowiązek przeprowadzenia prawidłowego postępowania likwidacyjnego, którego celem jest nie tylko ocena zasadności roszczeń zgłaszanych przez poszkodowanego, ale również zebranie materiału umożliwiającego ocenę zakresu przedmiotowych roszczeń.

Nieprawidłowości w toku postępowania likwidacyjnego nie mogą prowadzić do przerzucenia na ubezpieczonego negatywnych konsekwencji z tym związanych.

Celem postępowania likwidacyjnego jest bowiem między innymi ustalenie wysokości szkody i świadczenia zakładu ubezpieczeń. To właśnie w postępowaniu likwidacyjnym winno nastąpić ustalenie wysokości odszkodowania, a rolą sądu w ewentualnym procesie jest kontrola prawidłowości ustalenia wysokości odszkodowania.

Ubezpieczony nie może więc ponosić skutków działań ubezpieczyciela, które okazały się nietrafne, gdy chodzi o ustalenie wysokości należnego ubezpieczonemu odszkodowania – por wyrok SN z dnia 4 kwietnia 2003r. w sprawie o sygn. akt III CKN 1512/00, opubl. L..

Sąd przyznał należne powodowi świadczenie pomniejszone o stawkę podatku od towarów i usług w wymiarze 50%.

Odszkodowanie za szkodę poniesioną przez podatnika VAT na skutek uszkodzenia rzeczy, nie obejmuje podatku VAT mieszczącego się w tej cenie, w zakresie w jakim poszkodowany może obniżyć należny od niego podatek o kwotę podatku naliczonego przy nabyciu rzeczy.

W istocie taka wykładnia przepisu art. 361 § 2 kc, co do sposobu określenia rozmiaru naprawienia szkody w odniesieniu do podatnika podatku od towarów i usług opiera się na niewyrażonej wprost w przepisach, ale stosowanej przy ustalaniu wysokości odszkodowania zasadzie compensatio lucri cum damno, według której wszelkie korzyści, o jakie wzbogacił się poszkodowany w następstwie zdarzenia powodującego szkodę należy zaliczyć na poczet odszkodowania. W odniesieniu do podatnika podatku od towarów i usług chodzi zarówno o te korzyści, które podatnik ten faktycznie uzyskał, realizując prawo do obniżenia podatku naliczonego, jak również te korzyści, które mógłby uzyskać, gdyby z prawa z tego skorzystał.

Przyznane przez pozwanego na rzecz powoda odszkodowanie z tytułu ubezpieczenia należało zatem obniżyć o podatek VAT w wymiarze 50% albowiem powód może odliczyć ten podatek w takim rozmiarze od podatku dochodowego – por. uchwała SN z dnia 22 kwietnia 1997r. w sprawie o sygn. akt III CZP 14/97, opubl. L., wyrok SN z dnia 22 sierpnia 2001r. w sprawie o sygn. akt V CKN 415/00, opubl. L., wyrok SN z dnia 11 czerwca 2001r. w sprawie o sygn. akt V CKN 266/00, opubl. L., wyrok SN z dnia 18 stycznia 2001r. w sprawie o sygn. akt V CKN 193/00, opubl. L., wyrok SN z dnia 19 listopada 2015r. w sprawie o sygn. akt IV CSK 764/14, opubl. L..

O roszczeniu ubocznym orzeczono w oparciu o treść art. 481 § 1 i 2 - 2⁴ kc, przy uwzględnieniu art. 14 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. 2019.2214 – j.t. ze zm.).

O kosztach procesu, w tym kosztach zastępstwa procesowego, orzeczono na podstawie art. 108 § 1 kpc w z art. 98 § 1 – 3 kpc i art. 100 kpc w zw. z § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. 2015.1800 ze zm.) oraz w oparciu o treść art. 13 ust. 1 i art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. 2020.755 – j.t.) i art. 1 ust. 1 pkt 2 i art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 16 listopada 2006r. o opłacie skarbowej (Dz. U. 2020.1546 – j.t. ze zm.).

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w sentencji wyroku.